

3-a jaro - n° 3

Februaro 1944

VOJAGREMEMOROJ : - Kun kvar geesperantistoj dum semajno en kaj tra la Belgaj Ardenoj (daŭrige)

Post tagmanĝo la vojaĝo daŭrigis al Comblain-au-Pont. La distanco nur estis 50 klm. kaj neniu speciala okazintaĵo estas menciinda krom bedaŭrinda afero. Unu de ni perdis (pli bone: forgesis) valorajn apud la vojborde kie ni ducĥoro sidis kaj ripozis manĝante fruktojn. La fruktojn ni aĉetis en domo de rentulo. Estis precize antaŭ tiu domo ĉe l'vojrando ke ni sidis. Ni nur konstatis la forĝson de la valoraj vespere en Comblain-au-Pont. Ignorante la nomon de la rentulo ni skribis poŝtkarton ilustritan al li kun jena adreso: Al S-ro X. loĝanta en domo de rentulo kun fera krado antaŭ ĝi kaj fruktarbejo malantaŭ la domo. Al unu fenestro kuŝas fruktoj por vendi. Domo situas mezvoje de Hotton al Melreux. MELREUX kaj klarigon de la faktoj ni skribis apude. Ĝis nun ni ne ricevis respondon nek ricevis la faman karton kvankam ni tamen tre legeble metis la adreson de la forsendinto. Tiu malfeliĉo nur dum momento ĵetis nubeton sur la vojaĝplezuro. Cetero foje en Renouchamps ni ĉion forgesis por fiksi nur unu sola ideo en nia kapo: "Kiam ni finfine atingos la supron de la vojo kondukante al urbo Spa?" Estis terure varma, vojo malbona - granda escepto en la Ardenoj - kaj suprenirante konstante, konstante dum multaj kilometroj. Verdire ni ionete similis al punlaboristoj puŝante nia surŝaĝita biciklo kun grandega penado dum ke ŝvito gutfaletis de niaj vizagaĵoj. La vojo serpentas kaj zigzagas sed ombro nenie ĝin kovris. En tiaj momentoj certe neniu de ni ankoraŭ pensis pri "plezurvojaĝo tra la Ardenoj". Kvankam neniu esprimis siajn pensojn mi preskaŭ estas certa ke ĉiuj interne sopiris: "Ĉu pro tia laboro oni bezonis bicikli jam 600 klm. tra nia lando?" Feliĉe sur tere ĉio havas komencan kaj finon. Ankaŭ la malsatata supreniranta vojo de Renouchamps al Spa. La 6 lastaj klm. ĝis al tiu urbo estis facilaj kaj eblis al ni ripozi de la lacego. En la luksa Spa ni ionete rondbiciklis, aĉetis poŝtkartojn ilustritajn por forsendi al gefamilianoj, admiris la konstruaĵojn, statuojn, ktp., fine revenis dum kelkaj klm. sur la sama vojo por atingi la rivero Vesdre kiu ni sekvus ĝis post Nessonveaux. Ni kelkaj klm. antaŭ urbego Liège laŭ vojo kondukante al Juprelle, Wandre kaj Argenteau alvenis al nia celo por tiu tago: Visé.

En Pepinster ni plenigis niajn trinkujojn por la tagmanĝado dum voje. Aperau ekster la urbo laŭlonge de la Vesdre-rivero la aertubo de nia biciklo difektiĝis. Dum ke Fons kaj mi riparadis la virinoj daŭrigis la vojon serĉante taŭgan lokon laŭlonge de la ŝoseo, por pikniki. Riparado postulis nur kelkaj minutoj kaj baldaŭ oni bonapetite tagmanĝis en ombra loko sidante. Blanche tamen preskaŭ nenion manĝis; ŝi ionete estis malsaneta pro la terura varmego. Ĝi fakte forgesis menci ke jam de l'antantagmezo estis kvazaŭ tropika temperaturo kaj ju pli alvenis posttagmezo des pli terurege brilegis la suno. Tiu neratura varmo nin kaŭzus cetero dum la lastaj horoj de nia ĉi-taga ekskurso tre malagrablajn surprizojn.

Post du horoj de ripozo kaj dormado Blanche resaniĝis kaj ni daŭrigis la ekskurson. Certa momento mi rimarkis laŭlonge de la vojo belan statuan de la sankta Virgolino kaj la rokoj kiuj formis la fonon faris de la tutaĵo fotindan bildon. Mi haltis, fotografadis, sed resaltante sur la biciklo konstatis ke la tubo perdis la aeron. Pro la varmego la kaŭĉukaj pecoj cedis de la riparitaj lokoj. Oni bezonis meti unue la aertubo en akvo por malvarmigi ĝi. Nur tiam oni kapablis ripari. Dum riparado biciklisto preterpasis piede ĉar... ankaŭ li havis tubdefekton. Bonanime mi proponis por lin helpi. Post tiu tasko mi diris al Fons: "Nu certe oni ne plu havas malagrablajn ĉar ni faris "bonan agon". Eble ke ni ne faris la ago kun bona intenco ĉar post la "bona ago" ni ankoraŭ sesfoje devis ripari la aertubon. Verdire fakto por perdi la lasta ero de kuraĝo. En tiuj momentoj mi povis estiimi la valoron de bona amiko. Fons ĉiam helpis min kiel eble plej bone. Je la konenco de la preskaŭ senĉesajaertubdifeĵtoj ni nur estis je distanco de 35 klm. de la junulgastejo de Visé. Ne plu eblas vojerari. Sekve ni konsilis al la virinoj daŭrigi ĝis al Visé, kaj jam prepari la vespermanĝo. Finfine (la kaŭzo sendube estis malpliigo de

la varmege) la riparado daŭre tenis. Tiam ni estis ankoraŭ 20 Klm. de Visé kaj jam estis la 7.30 horo. Je la oka ekzakte ni alvenis al junulgastejo. Ni verdire kvazaŭ flugis dum tiuj lastaj 20 Klm. kaj kiel akrobatoj trabiciklis la zigzagataj stratoj de la urbetoj sur nia vojo. Ni devas diri ke la vojo ĉian malsupreniris ĝis al Visé.

Post tiu lacega posttagnezo feliĉe eblis al ni ĝui de refreŝiga bano en la junulgastejo. Poste na bonapetite lanĝegis. Por la unua fojo ke la virinoj nen preparis la manĝaĵojn ni devas konfesi ke ĝi estis en ordo kaj tre bon-gustis al ni ĉiuj.

Estis jam la nuna kiam la patrino de la gastejo nin avertis ke ni devas demandi la permeson al la "Komendantur" por tranokti en Visé. Kone ni prononis ĝis al la soldatoj kie oni donas la atestajn necesajn. Estis jam tute mal-hala reveninte kaj ni ionete vojevaris en la urbetoj sed tamen sufiĉe baldaŭ retrovis la junulgastejon.

Hodiaŭ ni farlastis la franclingvan landparton por enbici la provinco Lim-burgo. En urboj estas ĉian malfacila trovi la ekzaktan vojon al alia urbo ĉi precipe se oni ne estas en la ĉefstratoj. Ankaŭ ni eraris kaj kiam ni ĝin konstatis jam estis nur je kelkcent Klm. de la belga-holanda landlimo. Ni re-venis kaj nun trabiciklis la Albert-Konalen kaj la Rozoriv-regen kaurj na Visé estas larĝeg. Ivenkan en Limburgo oni parolis la flandran lingvon la dialekte tamen estas preskaŭ nekomprenabl por ni bruĝanoj, precipe kiam la vilĝanoj rapide inter ili parolas.

(daŭrigita kaj finota)

(skribis por la revuo "L'ESPIRITISME" roger)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

SKRIBTALEVIKOJ DE NIAJ ĜEMELBROJ - HET SPIRITISME - verklaring der feiten:

A. Sugestie en zelfbedrog: Waar het er op aankomt een uitleg dezer phenomen-on te geven, loopen de meeningen der geleerden zeer uiteen. Er zijn er die beweren dat er volstrekt niets gebeurt. Die verschijnselen dienen volgens hen verklaard te worden door de suggestie-kracht der medie, die doen zien en hooren wat ze willen; ofwel door zelfbedrog of hallucinatie der aanwezigen zelf. Dus, volgens hen, zijn het verschijnselen die alleen in de verbeelding der aanwezigen bestaan, en die het gevolg zijn van den overspannen zenuwtoe-stand van het gewone klientsiel der spiritistische séances. Niemand zal loo-chenen dat die bewering allen grond van waarheid mist. Want, de zittingen worden in het duister gehouden, en... Le royaume des ombres est le paradis des visionnaires. Volgens het vrandsoortige der aangekondigde verschijnselen die gewoonlijk lang uitblijven, geraken de zenuwen in een staat van over-prikkeling, de gedachte alleen, dat geesten kunnen tusschenkomen is reeds angstwekkend genoeg voor sommigen, om ze te doen zien of hooren wat er in werkelijkheid niet is.

N.B.: sommigen trachten door suggestie en zelfbedrog de wonderen van het 3-vangelie te verklaren.)

Te veel geleerden hebben echter séances bijgewoond; daarom kunnen we niet aannemen dat die beide factoren alles zouden kunnen verklaren.

B. Bedrog: Lenigeen wil ook in die vrandsoortige verrichtingen niets an-ders zien dan behendig bedrog van vingerflugge goochelaars. Inderdaad kon het niet tegengesproken worden, dat een groot deel (minsters 80%) der verschijn-selen louter bedrog is. Ter staving:

In September 1888 vertelde Margareta Fox (onze van ouds bekende) in een in-terview, aan den opsteller van de New-York Herald, dat ze bedrog had ge-pleegd, zij en haar zuster hadden namelijk deze geheimzinnige geruchten ver-wekt door het kraken van hun tranvoetjes. Haar zuster verwerpt echter alle verantwoordelijkheid in die geschiedenis, en zij zelf herriep later deze uitspraak. Die zwendelarij wordt ook nog vergenakkelijkt door het "medium-nieke cabinet". Ten hoek der kamer wordt steeds afgesloten met een zwart gordijn, waarachter zich de geest materialiseert. Dit gordijn moet het ver-vloeden belatten van het penisprit door de zaal. Denkeliĳk dient die voer-hang meest, om een plaats af te sluiten waar het medium zich zijn geestesge-jaante kan antwoorten, en waar het zich zijlings kan in terugtrekken, als er gevaar is voor ontdekking.

Achter dit gordijn staan ook allerlei benoodigheden, bloemvazen e.a., soms zelfs een piano, en altijd de mediumnische stoel, voor het medium in trance. In al die dingen kan men heel wat goochelarij verbergen. Zoo hield men uit de leuning - het zitstel had men eerst goed onderzocht - van den stoel van he medium Eldred, een heele serie pruiken en bearden, dertien meter fijne chi-neesche zijde, twee stukken zwarte stof, nalden, platte verkersolazen,

zelfs een renkfleschje; waarschijnlijk toiletartikelen voor de geesten die Eldred opriep, soms drie, vier tegelijk.

Op zulke zittingen moet men ook gewoonlijk elkaar de hand geven, dan golf t hun perisprit daardoor gemakkelijker, en soms hebben de geesten het noodig. Maar men kan ook de veronderstelling uiten, dat het is, om de aanwezigen het ingrijpen te beletten.

Doorgaans wordt er ook gezongen en muziek gemaakt, want de geesten worden gehinderd door wantrouwige gedachten, en om die af te leiden, is zang en muziek voorgeschreven; misschien is het om de controle min scherp te maken...

Ook moeten voor de séances de deelnemers beloven, niet in te grijpen, of op eeniger wijze storend op te treden. Het is ook gebeurd dat argwanende media personen die ze niet vertrouwden lieten uit de zaal verwijderen; dat is ook heel natuurlijk, want door hun scepticisme zouden ze de werking der geesten hinderen..

(wordt vervolgd - verzorgd door Sano André CLAYTS)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

KIO ESTAS FRENOLOGIO ? - (daŭrigo kaj fino)

Ni ne eraru inter frenologio, fizionomio kaj fiziognomio. Fizionomio estas la esprimo de la vizaĝo. Fiziognomio estas la scienco de la esprimo de l'vizaĝo; la scienco pri la diversaj formoj de l'orelo, la okulo, de la nazo, ktp. kaj ilia esprimo. Frenologio estas la scienco de la rilatoj kiuj ekzistas inter la formoj de la kranio kaj iliaj korespondaj karakteroj. Certaj formoj de kranio aŭ certaj evoluoj de partoj de kranio montras pri la ekzistado de certaj korespondaj karakteroj. Estas tial ke Dr. Gall kapablis difini kelkajn karakterecojn de personoj de kiuj li palpis la kapon.

Dro Gall nem kaj disĉiploj de li desegnis skizon de kapo dividita en ± 35 regionoj kaj al ĉiu regiono ili lokigis specialan econ de l'karaktero. Oni ja scias ke diversaj kapablecoj de l'homoj kiel la kapableco de la vido, de la aŭdo, ktp. havas sian centron en la cerboj. Forigo de tiuj cerbopartoj alportas forigon de tiuj kapablecoj. Oni tamen rajtas dubi ĉu la 35 cerbopartoj de la disĉiploj de Gall havas vere tiun funkcion kiun ili atribuas al ili, kaj ĉu konsekvence la evoluo ĝis en la formo de la kranio de tiuj 35 cerbopartoj montras nepre certe pri la posedo de tiuj korespondaj karakterecoj. Ni ne nomos ĉiujn ilin. Se iu interesiĝas al tiu fako li legu la libron "Hoofd en Karakter" de Dro. Venimer. Ni nur menciuj ke en la fruntoparto de la cerbo estas lokita la inteligenteco. En la plej supra parto de la kapo lokigis la religio. En la supra malantaŭa parto estas la amo al fano kaj en la mal-supra malantaŭa sidas la sekspasio. La du flankaj partoj havas en si la emon al ĉero kaj posedo. En tiuj kvin partoj estas ankaŭ ecoj kiuj havas iamaniere rilaton al la supra nomitaj ecoj sed ĉiuj havas sian propran bona difinitan lokon, ĉi tiu laŭ la teoro de Gall. Ekzemplo la supra parto kiu estas karakterizita de religio havas ankaŭ fanatismen, idealismen, emon admirii ktp. (sed, mi rediris, ĉiu en sia aparta loketo, laŭ Gall). Alia ekzemplo: la supra malantaŭa parto havas ankaŭ energion, eltenkapablon, vantecon ktp. La malantaŭa sed malsupra parto havas preter la seksinstinkton ankaŭ la familioinstinkton, hejmecon, amon al patrujo, ktp. Oni faris alian interesan provon. Oni ja scias ke la diversaj rasoj inter si malsimilas ne nur per korpaj kaj kapaj formoj sed ankaŭ per psikologiaj ecoj. Nu oni klopodis trovi ĉu la rasaj psikologiaj diversecoj korespondis al ilia krania diverseco. Kaj oni venis al kelkaj pozitivaj jesaj rezultatoj. Mi diris: kelkaj rezultatoj kaj ne: nepraj legoj. Ĉar korpaj kaj psikologiaj ecoj povas herediĝi tute sendepende unu de la alia. Do povas okazi ke homo kun korpaj simileco al unu raso havas karakteron ne similan, al tiu raso sed similan al tute alia raso. Tamen, ĝenerale, ne ĉiam, tie korpaj kaj tia kranio korespondas pli-malpli ĝuste al tia karaktero. Jen la unu nur lego kiun oni rajtas dekreti en tiu ĉi fako.

Ekz.: la norda raso havas ĝenerale longan altan kranion kun tre forte evoluiginta malantaŭa parto. El tio sekvas, laŭ tio kion ni jam lernis, ke la norda raso akcelas heronjn farojn kaj kreaĵ laboron kaj ke ĝi posedas, por efektiviĝi tion, fortan volon. La alpina raso havas tute la malon kaj en la formo de la kranio kaj en la temperamento. Ni ne daŭrigas. Ni ne volas doni kompletan priskribon pri rasoj. La celo nur estis atentigi pri novaj trovoj en relativa juna scienco kaj enkonduki en tiu fako de la scienco.

(varkis por la revuo Drs. Fernad ROOSE)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

KINDERDROOM

I.

Het kind staat in de lentezon,
zijn oogen zijn groote opalen;
vijvers waar een droom in versonk,
als in schoone albasten schalen.

II.

Elk boompje: daar een ninf in huist,
Bloemen zijn kelken vol guldener wijn.
Elk vogeltje van het tooverland fluit;
door de velden, prinsesjes wandelen teer
(en fijn.

V.

388 draagt het kind, schakel na schakel
den gouden ketting sprookjesromantiek.
Sch, zoo vlieg is de lichtende baken
van kindsheidinfantazie verzonken in het niet.

(Kio Tadat)

III.

Een hutje wordt een wonder paleis
vol hooge trotsche zalen.
Het bosch in schemering purper-grijs
zingt oude rooververhalen.

IV.

Elke heuvel is een trotsche burcht
naar betooverde jonkvrouwen zuchter
het kindje zelf is de prins-vol-
(durf,
en, wat hebben ze dan nog te
(duchten?

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nota van de redactie: Dat schrijver naar niet vreesde de spontaneiteit te kort te doen het zijn verzen te bewerken en her te bewerken. Hadden alle groote schrijvers hun spontaan nagegeend proza of dichtwerk niet herwerkt, er zouden nooit meesterstukken tot stand gekomen zijn. Een kunstwerk moet en naar inhoud en naar vorm verzorgd zijn. Om het torren van de dikantnijn-verheid te spreken: de impuls, de inspiratie, de spontaneiteit geeft de steen, die eerst na schuren en slijpen de edelsteen wordt. Daarom, onwille van de vorm, is het spijtig dat de regels van de versvoeten niet meer in acht genomen worden. Men moet het wel nog daarvan zeker niet overdrijven. Niettemin doet het afbreuk aan de volmaetheit van het gedicht. Inderdaad het deze regel in orde en met een paar betere rijnen nog en ook nog een betere verwerking van de punctuatie - een paar correcties die er volstrekt noodig waren, hebben wij ons veroorloofd - zou het gedicht de volmaetheit bewaarden. De draad en de psychologie van het geheel zijn zeer goed weergegeven. En vriendelijk om opmerking voor wat betreft de titel: het is geen kinderdroom maar inderdaad een kraap

88888888888888888888

LITERATURA ANGULO: - 7 Dúrigo de la tradukado de "Simforosa" de mia flanko verkliste, F. Timmermans.

LA VINBEROJ.-

Kiam blua nebulo kiel delikata incenso ŝvebas antaŭ la rampiro, kiam la kupro suno super la kampiro teksas fadenojn kiuj kroĉigas al viuj haroj aŭ vizago, kiam sentroso en la flava foliaro, kiam oni addas el la arbaroj eĥoigi la paradon de l'ŝasistoj, tiam ja tempo venis por ŝarrikolti la vinberojn, ĉar tiam ili luraĵ kaj grandaj estas kaj portas en sia karno la lumon de l'suno.

Kaj Simforosa staras sur la ŝtupetareto, tendante kun pli respekto la vinbergrapolojn. Jam plenan antaŭtukon ŝi havas kaj ankoraŭ ĉie pendas vinberoj. Ŝi scias al kiu doni grapolon: unu al la vikario, la subpastro, la majstrino kaj la 14 beginoj; ankau al la 3 novicinoj kiuj faras sian provtempo en la kun hedero plenkreskita monaĥinejo; pare al sia fratino kiu loĝas en la urbo kaj plie al gekonfutoj kaj genikoj de la beginejo.

Sed kial ŝi ne eltranĉas tiun ekscesan pezan grapolon? Jen tiun kun ĝiaj dikaj, lanugsimilaj kaj suntralumita, buloj?

Ŝi tamen ja vidintus ĝin, ĉar ĝi estas sendube la plej belan, la gloran de la vinberujo.

Ŝi rifuŝkis ĝin, admiris. Sed ŝi ne ankoraŭ forgesis sian promeson al Martinus. Ĉar Martinus estas for ŝi ne kuragis kaj ne volas rikolti tiun grapolon.

Kaj ŝi lasas pendu la vinbergrapolon kiel oferaĵeto kaj respekto kiuj ŝi faras al lia memoro.

Ĝi estas fierega pro tio.

(trad. 2 al 3 januaroj de "Paco kaj Justeco")

(daŭrigoti)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

LA GEOGRAFIA FAKTORO EN LA HISTORIO. - Antaŭvorto: sub vorto "faktoro" vi devas kompreni: io kio faras; kreanta elemento. "Faktoro en la historio estas io, iu situacio, kio influas la historion, kio en iu grado difinas la evoluigon de la historio.

Ideologio: aro de ideoj; sistemo de ideoj aŭ de moralaj kaj aliaj principoj.
 Principo: regulo de konduto, aŭ regulo kiu funkcias kiel leŭo, kiu staras je la komenco de rekona konstruo.

Dum mia parolado okazis de la lasta ++++++ T.S. konferenco en Blankenberge ni diris ia.

En la numero de Januari 1944 okaze de Kristnasko ni skribis i.a. la jenajn frazojn: "Estas ideologioj kiuj estas propagandataj en la diversaj landoj. Sed estas la tradicia kaj de diversaj leĝoj (i.a. leĝoj de homa psikologio kaj de geografia medio) difinita politiko kiu estas efektivigata de la diversaj landestroj". Ni volas meti ion da historia lumo sur la du menciitaj leĝoj. Unue ni montros la geografian leĝon. La geografiaj cirkonstancoj; la aspekto de iu lando; la speco de ĝia grundo difinas grandparte la karakteron, la okupon, jes, eĉ la specon de estrado de iu popolo.

En la antikva Egiptujo longa larĝa fluego, la Nilo, fluis el siaj bordoj kaj faris la regionon laŭlonge de de ĝia kuro tre fruktodona. Al la du flankoj de la fruktodona regiono etendiĝis du dezertoj. La sekvo estis ke tiu popolo tre longtempe vivis tute izolita de la aliaj popoloj. Kaj tio klarigas la tute apartan karakteron de ĝi. Kiam la Nilo ree enigis siajn bordojn tuta laboro de reorganizado, de linigo de propraj kaj administraciaj teritorioj estis ferenda. Malfacilaĵoj kaj disputoj estis senmombraj. Tio klarigas kial estis tre necesa unu centra, tre potenca forto: la faraono.

Se ni nun transiras al Fenicio ni vidas ke la tuta lando estis plenigita de montoj. Plie ke ĝi kuŝas al la marbordo. La popolo kiu ne havis la eblecon fruktodonigi la teron, devis serĉi vivrimedon sur maro per boatveturado, per komerco, per rilatoj kun de ili fonditaj kolonioj. Ankaŭ estis ili ĉasistoj en la arbaroj sur la deklivo de la montoj. Pro la multaj montoĉenoj la diversaj grupoj de Fenicianoj ne havis multajn rilatojn inter si. Tio malhelpis starigon de unu centra regado. Male, Fenicia ŝtato ne ekzistis. Jes ekzistis multaj tute sendependaj urboj en Fenicio kiuj nen estis ŝtatoj.

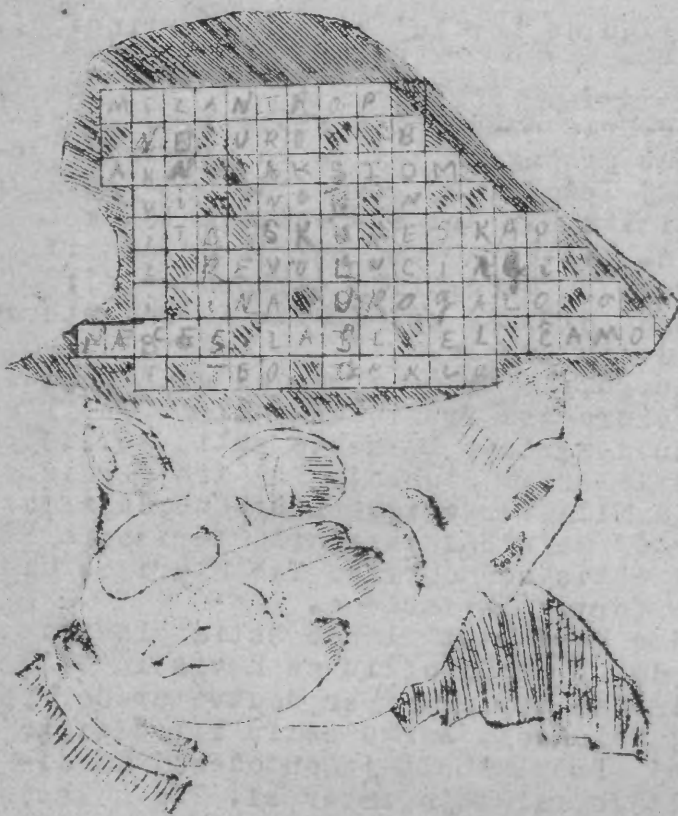
La saman ni vidas en Grekujo. Tie ankaŭ montoĉenoj trankuras la landon kaj same la Grekoj estis devigataj boatveturi sur maro kaj fondi koloniojn sur la insuloj de la Egea maro kaj sur la marbordo de Azio. La Spartanoj kiuj loĝis ne tiel proksime de la maro havis malfacilan vivon sur la montoj kaj ilia karaktero estis sekve de tio sufiĉe kruta kaj kruela. La urbo Sparta nen estis granda kazerno (militistoj) kaj la tie ekzistantaj leĝoj tre maldelikataj. Speciala fakto por Grekujo estis ke la maro ĉirkaŭ ĝi kaj la ĉielo super ĝi estas ĉiam hele bluj kaj ke en la lando estas rivigaj naturbelajoj. Tio certe tre evoluigis en la animo de la Grekoj la estetikan senton. Ankorau ĉiam kaŭze de tiuj montaroj, same kiel en Fenicio, ankaŭ en Grekujo ne ekzistis unu centra potenco. Sed la diversaj urboj estis sendependaj ŝtatoj. Komparu al tio la hodiaŭan Svisujon. La montaro ludis rolon en la starigo de la 23 kantonoj kaj aliflanke ili ebligas pro ne troa internaksebleco ke la tri malsimilaj popelpartoj daŭre kune vivas en tiu unu ŝtato.

Kiam la Judoj finis esti migranta popolo kaj post la eniro de la promesita lando, la fruktodona Palestino, ili iĝis restanta popolo, tiam ili devis toleri multajn rabocelajn invadojn de proksimaj gentoj, precipe de la Filistanoj. Necesis ŝanĝi de estroj. Migrante tra la ebenaĵoj ili iĝis kondukistoj kaj regantoj estis patriarkoj t.e. la plej aĝaj kaj de plej saĝaj, respektindaj patroj. Nun tio popolo bezonis antaŭ ĉio fortajn virojn kiuj kapablis batali kaj eduki batalantojn. Tiaj viroj estis la tiel nomataj juĝistoj, inter kiuj vi certe jam aŭdis pri Gedeon, Samson kaj aliaj. Tie ĉi ankaŭ la geografia medio influis la regadsistemon.

La plej signifiga kontrasto estis tamen Mesopotamio, inter Eufrato kaj Tigro riveregoj. Norde estis montara regiono kie vivis la duonbestoj kiujn ni nomas Asirianoj. Ili vivis per ĉasado kaj rabado de la fruktodona ebena Sudo. Iliaj reĝoj estis la plej kruelaj el ĉiuj tempoj. Ili kutinis dum la festoj trabori la okulojn de la militkaptitoj. Ili produktis tamen artaĵojn. Mirinde ili sukcesis enbildigi bestojn kaj speciale vunditajn bestojn kiujn cetere ili ĉiutage dum horoj kaj horoj ĉirrigardis dum ĉasado. Tio ĉi denove geografia cirkonstanco havis influon sur la arto. La Sudo, Babilonio kaj Haldeo estis ebena kaj fruktodona: vivis terkulturistoj kaj paŝtistoj. Tiuj lastaj dum la longaj noktoj rigardis al la mirindaĵoj de la ĉielo kaj de la steloj.

Efektive estis ili la unusaj astronomoj kaj kompreneble ankaŭ astrologoj. (astronomio estas la scienco pri la steloj dum ke oni nomas astrologio tiun karikaturon de la astronomio kiu konsistas en la legado de ies vivdestino per la aspekto de iuj steloj). (daŭrigota - verkis Dra. Fernad ROOSE)

ANGULO DE LA SERĈETILOJ:

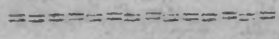
Jen vi vidas la lertan vapon kiu faras la diversaj enigmoj por nia revuo. Li hodiaŭ estis tiel ĝentila neti la propran afablan vizaĝon en nia gazeto kaj krome li uzis la propran kapelon por verki krucevortenigmo sur ĝi. Li jam havas sciivoleman mienon por ekscii kiun ensendos la solvo de la enigmo kaj kiun trovos ĝin ekzakte. Ĝi sube li metas la difinojn:

- A.- HORIZONTALE (en supra al malsupra direkto sur la sekvantaj linioj:
 1-a linio: honevitulo (R) - 2-a: ad-
 verbo - sovaĝa basto - 3-a: ŝvelaĵeto
 sur la haŭto (R) - principo (R) -
 4-a: persona pronomo - skriba resumo
 (R) - 5-a: verbfinajp - glitilo (R) -
 oviti (R) - 6-a: fari perfortan ŝan-
 ĝon en regimo - 7-a: ne vira - bir-
 do - 8-a: nepre bezonata (R) - ne plu
 teni - prepozicio - speco de antilopo
 9-a: trankaĝo - familiano.

- B.- VERTIKALE (en maldekstra al dek-
 stra direkto sur la sekvantaj linioj:
 3-a linio: eklezia tribunalo (R) -
 4-a: plej alta grado (R) - 5-a: ostoj
 de fiŝo (R) - 6-a: interjekcio -

prepozicio - 7-a: Afrika ŝtato - 8-a: arĥitektura kaj ornama stilo - 9-a: florparto - 10-a: flava likvaĝo (R) - 11-a: afableco - 12-a: aŭtentikigas dokumenton (R) - 13-a: kaŭzo - 14-a: raba birdo (R) - 15-a: hakfosilo (R) - 16-a: unuo de elektra kontrastaro (R).

GEALIKOJ, KUN KURAGO KAJ PERSISTO, AL LA LABORO ?

Al ni nun: LA ESPERANTISTA VOLO.

La nepro, fundamenta elemento de ĉia ajn agado estas la impulso de progresiga spirito, penso kaj ago sub la senĉesa puŝo de serena firma volo.

Ankaŭ nia movado entenas tian progresigan impulson. Ĝi estas la esperantista volo. Ĝi elradiis el Bialistoko. Sen ĝi Esperanto ne povus ekzisti, eĉ malpli, ĝi ne povus ekzisti.

Ĝi estas plej alta esprimo de konscio pri la devo plenumi la plej noblan honoran taskon en la vivo, ĝi estas dramata volo paciencie trairi rektan vojon al la celo; ĝi estas heroa volo konferte akcepti ĉiun moralan aŭ materialan kontraŭstaron; ĝi estas firma volo sincere profiti la sperton de ĉiuj eraroj; lojale akcepti ĉies helpan ideon, precipe ĝi estas persisto elteni malgraŭ ĉio, malgraŭ ĉiuj, ĝis la fina triumfo.

Tiun ĉi fortmovon ni povas ĉerpi nur el ni mem, el la profundo de nia animo, el la ĉian renoviganta provizo de nia esperantista volo.

La Bialistoka koro dissendis en 18 mondon ringondojn. Miloj da koroj ilin ricevis, respondis; sed milionoj ankoraŭ inertas.

Ankaŭ ili devas ekvibri, ankaŭ ili devas ekvarmiĝi, ardiĝi.

Per nia ekzemplo ni devas tion celi, tion atingi. Ĉiu el ni posedas sian poresperantan agkapablon. Kian ni volas ĝin uzi, tian la esperantista volo ekvibras en ni.

Ni subtenu, ni nutru nian esperantistan volon. Nian vibradon ni devas transdoni al aliaj homoj. Ili ne solas pri la manko, sed ili suferas pro ĝi. Ili atendas nian ofardonon.

(Aŭtonio Genovano - el la "Multkolora Libro")

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KIEL ONI ĜIN ESPRIMAS EN ESPERANTO ?

- Fino bona, ĉio bona - (Tudo goed, alles goed)
- Pensoj iras trans Ĉi lino sen pago kaj timo - (gedachten zijn tolvrij).